

A villamos tele van, csak az a dupla ülés üres, ahol az enyvszagú hajléktalan ült még az előbb is, a rongyokkal teli nagy műanyag szatyrával.

Andrea a helyet nézi, végigsimít a krémszínű nadrágkosztümjén. Az új tengerzöld magassarkút vette fel, két kézzel kapaszkodik, a cipő nyomja, bizonytalanul áll. Az órájára néz, arra gondol, hogy épp időben van, aztán a prezentációra, nem, most már nem szabad ezen gondolkozni. Megint az ülésre pillant, nem ül le.

Ahogy a villamos felhajt a hídra, zöttyen egyet, Andrea majdnem elesik, az utolsó pillanatban kapja csak el az egyik rudat, épphogy megkapaszkodik. Szögletes duplacsatos táskája kilendül, neki egy idős asszony oldalának, Andrea elnézést kér.

A villamos a híd közepén megáll. Csak egyvalaki száll fel, egy nő, fiatal, húsz körüli, két kézzel emel egy babakocsit maga előtt, nehezen bírja. A kocsiban egy kisfiú, másfél éves lehet. A kisfiú az üres helyre mutat, kiabálja, hogy ott-ott, oda-oda. A nő odatolja a babakocsit az ülés elé, gömbölyű a hasa. Andrea nézi őket, mielőtt leülnek, szólni akar nekik, megnyalja a száját, aztán nem szólal meg mégsem. Leülnek, a kisfiú egy sárga gumidínót vesz elő, játszik vele, az ülésen mászatja. Az anyja nem figyel oda, fél keze a hasán, a vizet nézi. A villamos legördül a hídról. Az anya és a gyerek az első megállónál leszállnak.

Andrea az ablakból látja, hogy a nő a kocsit tolja, nevetve mond valamit a kisfiúnak, a kisfiú a dínóval a villamos felé integet, hangosan kiált valamit.

Ahogy a villamos kihúzza a megállóból, eltűnnek a szeme elől. Hirtelen odalép, leül a helyükre. Kinyitja a táskáját, kotorászik, megtalálja a pénztárcáját, előveszi, szétnyitja, keresgél, kihúzza belőle valamit. Egy darab papír, össze van hajtva, kettőbe, négybe. Széthajtogatja, egy gyűrött, kopott ultrahangfelvétel, szinte semmi sem látszik már rajta. Andrea az ölébe veszi a táskáját, a hasának nyomja, rákönyököl, a képet nézi. Összehajtja, rámarkol. Aztán csak ül, csak néz kifelé az ablakon.

A villamos továbbmegy és megáll, felszállnak és leszállnak, Andrea nem mozdul, mereven bámul kifelé, egyáltalán nem törődik azzal, hogy néha mellülnek vagy felállnak mellőle.

A táskájából megszólal a telefonja, egy Louisy Joseph-szám a csengőhangja, a táskába nyúl, kinyomja, megint megszólal, megint, harmadszorra előveszi és kikapcsolja.

Meleg van, valaki elhúzza az egyik ablakot, a mehetszél Andrea arcába fúj, tincsek bomlanak ki a kontyából, nem törődik vele. A szél a szemébe fúj, hunyorog tőle, a szeme sarkából könnycseppek indulnak, a sminkje elkenődik. Nem törli meg az arcát, nem törli meg a szemét.

A villamos lassan kiürül, az egyik megállóban a hangosbemondó hosszan sorolja az átszállásokat, majdnem mindenki leszáll. Andrea nem mozdul.

A villamos egy másik hídra fut fel, vízszag csap be az ablakon, Andrea hirtelen feláll, vad mozdulattal a kosztümje ujjába törli az arcát, a szemfesték és a rúzs színes sávokat hagyja a világos anyagon. Andrea mintha észre sem venné. Az ujjai között galacsinná gyűrődik az ultrahangpapír, aztán teljes

erőből meglendíti a karját, sikkant is egyet hozzá, úgy hajtja a nyitott villamosablak felé. Azt akarja, hogy repüljön ki az ablakon, át az úttest fölött, át a járda fölött, át a korlát fölött. Essen bele a vízbe, süllyedjen el, tűnjön el.

A galacsin nem találja el az ablakot. Nekiütődik a fémkeretnek, onnan egy ülésre pattan, onnan a padlóra gurul, mintha egy kis kerek kavics lenne, a villamos rázkódva fut a síneken. A galacsin ide-oda pattog a fémpadló recéin.

Juliska. Eddig még soha nem ejtette ki ezt a nevet, egyetlenegyszer se az életben, négy év és öt hónap alatt soha, egyszer se, soha. Billegő léptekkel ugrik az összegyűrt lap után, bukdácsolva, botorkálva rohan az üres ülések között, ahogy leguggol, majdnem beveri a fejét az egyik támlába. Már látja, ott van, utánakap, de a villamos nagyot zökken, a galacsin továbbgurul.

Egyszerre egy kislány áll előtte, a kezében ott az összegyűrt lap, Andrea felé nyújtja. Ezt keresed, néni?, kérdezi. Andrea bólint, a kislány kezét nézi, a finom ujjakat, a csuklóján a csipkekarkötőt. Igazad van, nem szabad szemetelni, mondja a kislány, akarod, hogy kidobjam neked? Kérdezi aztán. Andrea bólint, igen, mondja, nagyon nagy segítség volna, mosolyog.

A kislány akkor hirtelen odanyúl, végigsimít Andrea arcán. Ne búsulj, néni, meglátod, minden jó lesz, mondja, aztán hirtelen elfordul, megiramodik. A fekete copfjába font zöld szalagok lobognak, ahogy fut vissza az anyjához.

A fotóssal egy parkban beszélünk meg találkozót, húsz perccel korábban érkezem. Keresek egy padot, leülök, a várost nézem, a szigetek között zöldeskéken csillogó vizet, szemben a parti sétány egybenyírt koronájú hársfáinak zölden lebegő sövényét, a Vasa múzeum fekete árbocait, a másik irányban a királyi palota hosszan elnyúló, súlyos monolitját.

Ragyogóan fényes és metszően hideg nap van, Stockholm a legszebb arcát mutatja, a harsogóan tiszta őszi színekben ott van még a nyár fehér ragyogása, de a tél sötétjének a víz mélyén fodrozó fenyegetése súllyal és mulandósággal tölti meg a látványt. Mélyen beszívom a vízszagú-szélszagú hideget, és azt kívánom, jöjjön már, legyek már túl ezen a fotózáson, mert szeretnék még egy kicsit egyedül lenni az esti fellépés előtt, sétálni egy keveset csak úgy, hogy magam se tudjam pontosan, mit keresek. Először vagyok Stockholmban, szeretem az ismeretlen városok ígéretes idegenségét.

Valaki a nevemen szólít, megfordulok, egy elegáns, idős hölgy az. Ahogy meglát, az arcán meglepetés, zavar, szinte fájdalmas döbbenet fut át, ettől én is zavarba jövök, nem tudok mit mondani, mondom tehát újra a nevem, ez segít, a hangom segít, a nő megnyugszik, bemutatkozik, valamilyen Petra, szólítsam csak Petrának, igen, ő a fotós, igen, vele beszéltem, csak írókat fotóz már évtizedek óta, mondja, aztán elnézést kér az előbbiért, nagyon emlékezteti valakire az arcom. Bólintok, hogy rendben, semmi baj.

Petra nem egyedül jött, négy szakállas, mackós termetű zord férfi kíséri, zsákokat és bőröndöket cipelnek, Petra int nekik, azonnal pakolni kezdenek, a csomagokból állványok, reflektorok, derítők és más, számomra ismeretlen felszerelések kerülnek elő.

Amíg pakolnak, Petra megint az arcomat nézi, de most sokkal hidegebb a szeme, ide-oda lépked közben, látom, hogy a megfelelő beállítást keresi. Szigorú, majdnem teljesen ránctalan arca van, lófarokba fogott haja egészen fehér, de meglepően rugalmas, ahogy a fejét forgatja, a haj mintha önálló életet élne, zöld gyöngyökkel díszített ezüstcsat fogja össze, Petra ugyanolyan zöld gyöngysort visel, illik a szeméhez.

Észreveszi, hogy nézem, rám mosolyog:

– Ne féljen, kedvesem, gyorsan végzünk – mondja, elővesz egy fényképezőgépet, objektívet csavar rá, aztán felültet a pad támlájára. Megmondja, hogyan üljek, merre nézek, hogyan tartsam a fejem.

Pattogó hangon, svédül utasítgatja a segédeit, bonyolult koreográfia szerint körözni kezdenek körülöttem, reflektorokat, derítőlapokat mozgatnak ide-oda, Petra közben felemeli a gépet, lefényképez, ahogy elkattintja, egy pillanatra megint másként néz rám, nem úgy, mint fotós a modellre. Az jut eszembe, hogy talán nem is engem lát, elnézek mellette a víz felé, megint kattint, egyszerre azt kezdem érezni, hogy éhes vagyok. Ezt nem értem, nem lehetek éhes, ahhoz még túl korán van. Mégis, ahogy a fényképezőgépet nézem, és a kattintgatásokat hallgatom, egyre éhesebb leszek.

– Egy kis merevséget érzek a száján – szól rám Petra, közben objektívet cserél az egyik gépén –, próbáljon kicsit lazítani rajta, kérem – mondja szigorúan, aztán svédül rámor-

dul az egyik segédjére, aki egy óriási ezüstszínű korongot tart fenyegetően a hasamhoz.

Próbálom ellazítani az arcom, nehezen megy, már nagyon éhes vagyok, Petra közben oldalra lép, úgy kattintgat, az egyik segéd egyszer kicsit meglök egy lámpával, és abban a pillanatban egy hatalmasat kordul a gyomrom, hosszan és öblösen, visszhangosan, ahogy a hasbeszélők gyomra.

Egy kicsit szégyellem magam, de közben rettenetesen viccesnek érzem az egészet, azért igyekszem nem mosolyogni, persze nem sikerül egészen. Petra tovább fényképez, aztán egyszer csak leengedi a gépet:

– Azt hiszem, megvagyunk – mondja, és odaadja a gépet az egyik segédnek.

Bólintok, megint kordul egyet a gyomrom.

– Maga éhes – mondja Petra. – Szegény fiú – megigazítja a gyöngysorát –, mennyire megkínóztam ezzel a fotózással. Tudja mit? Most eljön velem ebédelni. Evett egyáltalán már valami rendes svéd ételt?

Bólintok, sőt majdnem elkezdem sorolni, de ő ellentmondást nem tűrő módon legyint.

– Stockholmban hallevest kell enni. Nem is akárhol, és nem is akármilyet. Na jöjjön. Megmutatom magának.

Ahogy a levesről beszél, egészen megváltozik az arca, kicsit kipirul, a szeme huncutul csillog, az egész lényéből meleg lelkesedés sugárzik.

Nagyon éhes vagyok, nem egészen értem, hogy miért, és kíváncsi is vagyok.

– Jól van – mondom –, magával megyek.

– Ez a beszéd. – Petra bólint, mond valamit a segédeknek, azok pakolni kezdenek, ő meg int, hogy menjünk, lépkedünk lefele a dombon, a szigetre vezető híd felé, a talpunk alatt zörög az avar.

A vendéglő nincs messze, elvileg még zárva volna, de Petra ezzel mit sem törődik, becsörtet az üres terembe, a pincér megismeri, örömmel köszönti, egy sarokasztalhoz vezet.

Leülünk, Petra körbemutat a teremben, a faberakásos falakon megsárgult fényképek.

– Ez a hely több mint száz éve megvan, és azt mondják, azóta nem sokat változott – mondja.

A fényképeket nézem, az egyikén egy copfos nő harmonikázik. Meg akarom kérdezni, hogy kicsoda, de közben megérkezik a leves.

Aszimmetrikus kagylót formázó hófehér porcelántányér, benne sűrű vörös lében fekete kagylók, két nagy darab halhús, körülöttük apró garnélarákok.

Ahogy a pincér leteszi elém, olyan éhséget érzek, mint talán még soha életemben.

Belekanalazok, de még nem kóstolom meg, csak a lé vörösét nézem, ahogy végigfut a kanál ezüstjén. Beszívom a könnyű, fűszeres illatot, egyszerre erőt vesz rajtam az éhség, megint belekanalazok, megkóstolom. A leves forró, de nem éget, egyszerre nagyon könnyű és bársonyosan sűrű, ahogy lenyelem, sós mélységek nyílnak, az utóíze mégis édes, olyan íz, ami megmosolyogtat.

Mosolygok, Petra is lehunyt szemmel szívja be a leves illatát, sóhajt, kinyitja a szemét, ő is mosolyog.

– Tudja, nem vagyok svéd – mondja –, Csehországból érkeztem ide a bátyámmal, negyvenöt évvel ezelőtt. És nem éreztem valami jól itt magam. Sőt, azt hittem, hogy nem fogom megszokni ezt az országot és ezt a várost soha. Aztán valaki elhozott ide egy hallesre, és akkor megértettem, hogy itt is otthon lehetek.

Bólintok, azt hiszem, értem. Kiemelek egy kagylót a levestől, a villámmal kiszedem a belsejét, levet kanalazok hoz-

zá, úgy eszem meg, a kagyló húásától a lé íze megváltozik, sötétebbnek és vadabbnak érzem, olyan íz ez, mint a hosszan kitartott mély csellóbúgás, mohóságra csábít. Megeszem még egy kagylót, aztán még egyet és még egyet, közben az óváros kockakövei jutnak eszembe, az, hogy milyen simára koptatta a felszínüket az idő és a szél.

Petra is eszik, ujjai finoman húzzák szét a kagylókat, a toroka megfeszül, ahogy nyel. A nyakát nézem, a fehér bőrét a zöld gyöngysorok között, közben belekanalazok a levesbe, a kanalam a halhúsból is levág egy darabot, ahogy a számba veszem, érzem, hogy a mélyén sós zamatok és finom diófelhangokkal teli vajaromák bujkálnak, megrágom és lenyelem.

Olyan nemes és tiszta íz, amitől nevetnem kell megint, hallom, hogy Petra is velem nevet, a hangja csengőbb és fiatalabb, felnézek, egy pillanatra azt látom, hogy egy másik nő ül velem szemben, nagyon fiatal, még húszéves sincs, kibontott vörös haja olyan, mint a napfény a vízen, a bőre szinte áttetszően fehér, annyira, hogy szinte világít.

Egy pillanatig tart csak, aztán már megint az idős Petra van előttem, csak a szeme villog ugyanolyan zölden. Aból, ahogy ragyog az arca, tudom, hogy ő sem engem látott egy pillanatig.

– Pont annyi idős lehetett, mint most maga – mondja, leteszi a kanalat. – Megszerettette velem a várost és az országot – elnéz mellettem, tudom, hogy nem rám gondol, hanem arra, hogy milyen illata volt negyven évvel ezelőtt a szélnek. Sóhajt, az arcán fájdalom fut át, egyszerre látom öregnek és fiatalnak.

– Nagyon szerette magát – mondom hirtelen.

Petra bólint, egyik keze felkúszik a gyöngysorhoz, megérinti, megigazítja.

– Nagyon – mondja, felemeli az asztalkendőt, megtörli a száját. – Na, egyen szépen – mondja, mosolyog.

Bólintok, megdöntöm a tányért, megtöltöm a kanalat a sűrű levessel.